

ไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน (ภาค 2)

ในตอนแรก 1 ผมได้เล่าไปแล้วว่า ประเทศไทย มีการรับซื้อไฟฟ้าจากภาคเอกชนที่ผลิตจาก พลังงานหมุนเวียน ได้แก่ พลังงานชีวมวล (เช่น ของเหลือใช้จากการเกษตร) ก๊าซชีวภาพ (เช่น มูลสัตว์) ชยะ พลังงานลม พลังงานน้ำ และพลังงานแสงอาทิตย์ ภายใต้กลไกการรับซื้อที่เรียกว่า “ส่วนเพิ่มราคาซื้อไฟฟ้า” ของพลังงานประเภทต่างๆ โดยรัฐได้กำหนด ราคารับซื้อไฟฟ้าต่อ 1 กิโลวัตต์ชั่วโมง ดังนี้ พลังงานชีวมวล 0.30-0.50 บาท ก๊าซชีวภาพ 0.30-0.50 บาท ชยะ 2.50-3.50 บาท พลังงาน น้ำขนาดเล็ก 0.80-1.50 บาท พลังงานลม 3.50-4.50 บาท และพลังงานแสงอาทิตย์ 8 บาท

ซึ่งในประเด็นนี้เองได้เกิดข้อสังเกตว่า การ กำหนดราคาที่แตกต่างกัน ตามต้นทุนการผลิตที่ แตกต่างกันนั้นนำมาสู่การสูญเสียทางเศรษฐกิจ มากน้อยเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การใช้ เงิน 8 บาท เพื่อซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสง อาทิตย์นั้น เราจะได้ไฟฟ้าเพียง 1 กิโลวัตต์ชั่วโมง แต่เงินจำนวนเดียวกันนี้หากนำไปซื้อไฟฟ้าที่ผลิต จากพลังงานชีวมวลหรือก๊าซชีวภาพที่มีราคา ถูกกว่า เราจะได้ไฟฟ้ามากกว่าถึง 18 เท่า

ตารางข้อมูลแสดงให้เห็นถึงปริมาณการรับ ซื้อไฟฟ้าจากพลังงานประเภทต่างๆ เทียบกับ เป้าหมายของแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า ของประเทศ พ.ศ. 2555-2573 (หรือที่เรียกกัน ว่าแผน PDP 2555-2573) ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ข้อผิดพลาดในการดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิต จากพลังงานหมุนเวียนและนำมาสู่ความเสี ยหายทางเศรษฐกิจที่ตามมา

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การรับซื้อไฟฟ้า จากพลังงานหมุนเวียนในปี พ.ศ. 2556 นั้น เป็น ไปตามเป้าหมายเฉพาะพลังไฟฟ้าจากชยะและ พลังงานลมเท่านั้น นั่นคือแผนได้กำหนดเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานชีวมวล 885 เมกะวัตต์ และรับซื้อจริง 1,884.78 เมกะวัตต์ และแผนได้กำหนดเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจาก

แผนการรับซื้อไฟฟ้าและปริมาณการที่จะต้องรับซื้อ ไฟฟ้าจริงจากพลังงานหมุนเวียนในปี 2556

(คำนวณจากการที่การไฟฟ้า มี PPA และ COD แล้ว ณ วันที่ 25/10/2556)

พลังงาน	จากรับซื้อ (บาท/ กิโลวัตต์ชั่วโมง)	แผนการ ผลิตไฟฟ้าจาก PDP 2010 (เมกะวัตต์)	ปริมาณการ รับซื้อจริงจาก PPA+COD (เมกะวัตต์)	มูลค่าการ รับซื้อไฟฟ้า (ล้านบาท)
ชีวมวล	0.30	885.00	1,884.78	4,953.21
ก๊าซชีวภาพ	0.30	4.20	234.92	617.35
น้ำขนาดเล็ก	0.80	269.70	0.80	5.60
ชยะ	2.50	57.00	76.57	1,676.88
ลม	3.50	260.90	254.88	7,814.59
แสงอาทิตย์	8.00	540.70	1,865.79	130,754.49
รวม		1,987.50	4,317.74	145,822.14

ไฟศกรภาพที่ ๓

พลังงานก๊าซชีวภาพไว้ 4.2 เมกะวัตต์ และรับซื้อจริง 234.92 เมกะวัตต์ ซึ่งถือว่าเกินเป้าหมาย มากพอสมควร ก็ถือเป็นเรื่องดีที่เราได้ซื้อไฟฟ้า ราคาถูกได้เพิ่มขึ้น แต่สำหรับพลังงานน้ำขนาดเล็กที่ตั้งเป้าไว้ที่ 269.7 เมกะวัตต์นั้น การไฟฟ้าฯ รับซื้อจริงได้เพียง 0.8 เมกะวัตต์เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินงานที่ต่างไปจากแผนงานมาก ส่วนพลังงานลมที่เป็นพลังงานที่มีราคาสูงก็ถือว่า การรับซื้ออยู่ในเป้าหมาย คือเป้าหมายการผลิต อยู่ที่ 260.9 เมกะวัตต์ รับซื้อจริง 254.88 เมกะวัตต์ แต่ที่ร้ายแรงที่สุดคือ พลังงานแสงอาทิตย์ที่เป็นพลังงานที่มีราคาแพงที่สุด โดยได้กำหนด เป้าหมายการผลิตไว้ไม่มากเพียง 540.7 เมกะวัตต์ แต่การไฟฟ้าฯ ก็กลับไปรับซื้อใน ปริมาณที่สูงถึง 1,865.79 เมกะวัตต์

การดำเนินงานรับซื้อไฟฟ้าที่คลาดเคลื่อน จากแผนการผลิตไปอย่างมากนั้น ได้สร้างความ เคลือบแคลงใจว่า ด้วยสาเหตุใดจึงไม่มีการซื้อ ไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียนที่มีราคาถูก เช่น พลังงานชีวมวลหรือก๊าซชีวภาพในราคา กิโลวัตต์ชั่วโมงเพียง 0.30 บาท แต่กลับไปออก ใบอนุญาตให้มีการผลิตไฟฟ้าและรับซื้อไฟฟ้า

ไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน (ภาค 2)

แผนการรับซื้อไฟฟ้าและประมาณการที่จะต้องรับซื้อไฟฟ้าจริงจากพลังงานหมุนเวียนในปี 2556

(คำนวณจากการที่การไฟฟ้าฯ มี PPA และ COD แล้ว ณ วันที่ 25/10/2556)

พลังงาน	จากรับซื้อ (บาท/กิโลวัตต์ชั่วโมง)	แผนการผลิตไฟฟ้าจาก PDP 2010 (เมกะวัตต์)	ปริมาณการรับซื้อจริงจาก PPA+COD (เมกะวัตต์)	มูลค่าการรับซื้อไฟฟ้า (ล้านบาท)
ชีวมวล	0.30	885.00	1,884.78	4,953.21
ก๊าซชีวภาพ	0.30	4.20	234.92	617.35
น้ำขนาดเล็ก	0.80	269.70	0.80	5.60
ขยะ	2.50	57.00	76.57	1,676.88
ลม	3.50	260.90	254.88	7,814.59
แสงอาทิตย์	8.00	540.70	1,865.79	130,754.49
รวม		1,987.50	4,317.74	145,822.14

โพสต์กราฟฟิค

จากพลังงานหมุนเวียนที่มีราคาแพงแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้งบประมาณรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีราคา กิโลวัตต์ ชั่วโมงละ 8 บาท ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าจากงบประมาณการรับซื้อไฟฟ้าทั้งหมดประมาณ 145,882 ล้านบาท การไฟฟ้าฯ ได้ทุ่มเงินสูงถึง 138,569 ล้านบาท หรือร้อยละ 95 ของงบประมาณที่ใช้ซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนทั้งหมด เพื่อซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์

ผมได้ทำการศึกษาเบื้องต้นเพื่อคำนวณว่าการที่ประเทศไทยได้อนุมัติให้มีการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานที่มีราคาแพง เช่น พลังงานลมหรือพลังงานแสงอาทิตย์ และมีได้เน้นให้มีการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบ เช่น พลังงานชีวมวล ก๊าซชีวภาพ หรือพลังงานน้ำขนาดเล็กนั้น ได้สร้างความสูญเสียมากน้อยเพียงใด โดยการคำนวณใช้หลักการว่าการที่การไฟฟ้าฯ ไปรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์ในราคา 8 บาทต่อกิโลวัตต์ ชั่วโมง ในขณะที่การไฟฟ้าฯ สามารถนำเงินจำนวนนี้ไปซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานชีวมวลใน

กับเศรษฐกร
รศ.ดร.อดิสร อิศรางกูร ณ อยุธยา
 คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ บัณฑิต
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
www.econ.nida.ac.th

ราคาเพียง 0.30 บาทต่อกิโลวัตต์ชั่วโมงได้ ทำให้เกิดการสูญเสียงบประมาณ 7.70 บาทต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง จากหลักการนี้การคำนวณพบว่า ในปี พ.ศ. 2556 การรับซื้อไฟฟ้าในโครงการข้างต้นได้สร้างความสูญเสียคิดเป็นมูลค่าสูงถึง 134,475 ล้านบาท ถึงแม้หากสมมติให้ราคาวัตถุดิบของเชื้อเพลิงใช้ในภาคเกษตรเพิ่มสูงขึ้นบ้างจนทำให้ราคาซื้อพลังงานชีวมวล ก๊าซชีวภาพ หรือพลังงานน้ำขนาดเล็กสูงขึ้นเป็น 1.30 บาทต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง ความสูญเสียก็ยังสูงถึงประมาณ 115,233 ล้านบาท หรือหากจะอนุโลมให้มีการซื้อไฟฟ้าจากพลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์บ้าง แต่ไม่ให้เกินจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ 260.9 เมกะวัตต์สำหรับพลังงานลม และ 540.7 เมกะวัตต์สำหรับพลังงานแสงอาทิตย์ ความสูญเสียก็ยังจะสูงถึงประมาณ 7.8 หมื่นล้านบาท

การศึกษามูลค่าการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนนี้เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้ยาก เพราะการไฟฟ้าฯ มิได้เปิดเผยมูลค่าการรับซื้อไฟฟ้าให้สาธารณชนทราบโดยทั่วไป ผมจึงต้องทำการคำนวณมูลค่าเหล่านี้เอง ซึ่งหากการคำนวณของผมผิดพลาดไป ก็ต้องขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ถูกต้องมาเปิดเผยให้สาธารณชนทราบบ้างแล้วกันนะครับ จะได้เป็นที่เข้าใจตรงกัน

เพราะตอนนี้วิธีการรับซื้อไฟฟ้าง่าวนับได้ว่าเป็นการสูญเสียที่ไม่ควรเกิดขึ้นในมุมมองของประชาชนทั่วไป เพราะมันเป็นต้นทุนที่สูงและอาจทำให้คนไทยต้องจ่ายค่าไฟฟ้าสูงเกินความจำเป็น

ในบทความ “พลังงานหมุนเวียน (ภาค 3)” ซึ่งจะเป็นตอนอวสาน ผมจะลองเล่าให้ฟังว่าใครบ้างที่เป็นผู้ได้ประโยชน์ และใครบ้างที่เป็นผู้เสียประโยชน์จากโครงการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียนของรัฐบาล ■